

Andrzej F. Dziuba

"Tylko wybór dobra czyni człowieka wolnym", pod red. Iwony Cieczot, Białystok 2010 : [recenzja]

Studia Prymasowskie 5, 381-383

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tylko wybór dobra czyni człowieka wolnym. Książka napisana przez uczniów należących do Koła Przyjaciół Patrona pod kierunkiem Iwony Czeczot. Szkoła Podstawowa Nr 49 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego – Prymasa Tysiąclecia w Białymstoku, Białystok 2010, ss. 255.

Kościół w Polsce naznaczony jest w drugiej połowie XX wieku znamieniem osoby kard. Stefana Wyszyńskiego, jego życiem i działalnością. Na szczególną uwagę zasługuje jego bogate przepowiadanie oraz świadectwo życia ewangelicznego. Te elementy oprócz swych obiektywnych rysów mają także zabarwienie subiektywnych odczuć, pamięci i opinii.

Jednym ze znaków obecności Prymasa Tysiąclecia także są różne instytucje noszące jego imię. Szczególnie dotyczy to placówek oświatowych. Jedną z takich jest Szkoła Podstawowa Nr 49 w Białymstoku. To dzięki jej staraniu ukazała się prezentowana książka.

Po stronie tytułowej zamieszczono skład uczniowskiego zespołu redakcyjnego, który liczy 17 dzieci (s. 3). Również niezwykła jest zamieszczona na wstępie podwójna dedykacja: „Książkę dedykuję wszystkim tym, którzy w swoich codziennych modlitwach zanoszą do Boga prośbę o beatyfikację Stefana kardynała Wyszyńskiego – Prymasa Polski” (s. 5). Natomiast „Uczniowie z Koła Przyjaciół Patrona dedykują ją swoim rodzicom, z podziękowaniem za wkład włożony w ich dobre wychowanie i wskazanie właściwej drogi życia” (s. 5).

Następnie jako wprowadzenie do całej książki zamieszczono swoiste motto z wypowiedzi Prymasa Tysiąclecia (s. 7). Uczyniono to także przed każdym nowym tekstem. W słowie wstępnym Jana Leończuka (s. 8-9) znajduje się wymowne stwierdzenie: „Błogosławieństwem było nadanie szkole imienia Wielkiego Kapłana i Polaka. Błogosławić odtąd będzie codziennemu życiu szkoły, jej uczniom i nauczycielom (s. 9).

Po wprowadzeniu *Dobro* Iwony Czeczot (s. 11-13) zamieszczono 16 wspomnień, wywiadów, artykułów i wykładów. Otwierają je wspomnienia Janiny Michalskiej (s. 17-22) i ks. prof. dr. hab. Ryszarda Rumianka, rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, który zginął w katastrofie smoleńskiej 10 kwietnia 2010 roku (s. 25-30). Z kolei opublikowano wywiad ze Stanisławą Nowicką (s. 35-46) oraz przedruk artykułu-wspomnienia zamieszczonego w „Naszym Dzienniku” Anny Pietraszek *Jak «teczki» stały się zapisem świętości* (s. 51-56).

Po wywiadzie z ks. Bronisławem Piaseckim (s. 59-67) zamieszczono wykład dr. Marka Lasoty z IPN w Krakowie: *Troska o «Solidarność» Prymasa Polski kard. Stefana Wyszyńskiego* (s. 71-82). Następnie zamieszczono: wywiad z ks. inf. Józefem Wójcikiem (s. 85-94); wykład dr. Jacka Żurka *Manipulacje słowem Prymasa Polski Stefana kard. Wyszyńskiego* (s. 97-108); wywiad z Marią Okońską (s. 111-127), o. Janem Górą OP (s. 131-139), Cezarym Harasimowiczem (s. 143-157), Pawłem Woldanem (s. 161-171), Krystyną Królikiewicz (s. 175-192), Piotrem Kordyaszem (s. 195-204), Iwoną Czarciańską (s. 207-221) i ks. prof. Waldemarem Chrostowskim (s. 225-246).

Pod koniec książki umieszczono krzyżówkę (s. 247-248). Warto już tutaj zauważyć, iż jej rozwiązaniem jest hasło: „Tylko wybór dobra czyni człowieka wolnym”, które jednocześnie jest tytułem omawianej książki; fragment z *Zapisów więziennych* (s. 249); tekst Iwony Czczot *Patron* (s. 252-253); wykaz sponsorów (s. 254) i schematyczny spis treści (s. 255).

Dobrze, że przed każdym tekstem zostało podane krótkie *curriculum vitae* danego bohatera-autora wspomnienia, wykładu czy wywiadu. Jest to ważny zabieg, który dobrze wprowadza w prezentowany tekst. Dla uczniów, ale często i dla osób dorosłych, ważne jest choćby minimalne poznanie danej postaci. Uderza znakomity dobór rozmówców. Wszystkie postacie autentycznie miały szczególne związki z prymasem Wyszyńskim. W ich pamięci zachowały się ciekawe wspomnienia doświadczenia pracy czy spotkań z Patronem Szkoły. Zresztą ich relacje są niezwykle interesujące, pełne dynamiki i ciepła. Wręcz tchnie z nich swoiste zauroczenie kard. Wyszyńskim.

Wszystkie zamieszczone teksty są interesującym wniknięciem w działalność, życie i nauczanie kard. Stefana Wyszyńskiego. To ważne dopowiedzenie do jego *curriculum vitae*, tym cenniejsze, że padające z ust świadków, niekiedy uczestników i w jakimś sensie współtwórców wydarzeń. Niejednokrotnie zauważa się pewne współbrzmienie życiorysów, mimo znacznych różnic wiekowych. Istnieje jednak jakaś bliskość ducha i serca.

Książka prezentuje Szkołę Podstawową Nr 49 z Oddziałami Integracyjnymi im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego – Prymasa Tysiąclecia w Białymstoku. Jest to nowoczesny obiekt dydaktyczny, położony w nowej dzielnicy miasta. Wydaje się jednak, że to przede wszystkim znakomite miejsce kształcenia i wychowania młodych ludzi. Bardzo wyraźnie obecny jest w tym procesie Patron szkoły, jego życie, działalność i nauczanie. Prezentowana książka świadczy o tym, że Patron szkoły jest żywym przykładem dla nauczycieli i uczniów. W tym kontekście jakże aktualne są słowa Iwony Czczot: „Patron jest dla mnie prawdziwym autorytetem (...) Uświadomił mi, ile mam jeszcze do zrobienia” (s. 253).

Warto zauważyć, że edycja została zrealizowana przy pomocy finansowej Prezydenta Miasta Białegostoku. Należy jednak jeszcze wskazać na prywatnych sponsorów i darczyńców. Należy im wyrazić wdzięczność za zrozumienie sensu i wsparcie wydania tego typu opracowania. Trzeba tutaj przywołać słowa Kardynała: „Człowiek nie rozwinie w pełni swojego człowieczeństwa i swej osobowości, jeśli będzie tylko myślał i pragnął dobrze, a nie będzie czynił dobrze” (s. 159).

Cały zbiór ubogacony został interesującym materiałem fotograficznym. Są to zarówno materiały współczesne, jak i archiwalne przywołujące Prymasa Tysiąclecia. Wszystko to pokazuje harmonię, której twórczym centrum jest Patron Szkoły.

bp Andrzej F. Dziuba

Peter Raina, Kardynał Wyszyński, *Czasy prymasowskie 1980. Prymas i „Solidarność”*, t. 19, Biała Podlaska–Warszawa 2010, ss. 243; *Czasy prymasowskie 1981. Ostatnie miesiące*, t. 20. Biała Podlaska–Warszawa 2010, ss. 215.

Dzieje Kościoła znaczone zbawczymi znakami, spotkanie się Boga z ludźmi, stanowią zawsze wypełnienie zobowiązania głoszenia Ewangelii, sprawowania sakramentów oraz kultu i świadczenia miłości bliźniego. Te wielkie zobowiązania zadane są przez samego Jezusa Chrystusa. Zobowiązania, których wypełnianie stanowi o tożsamości chrześcijaństwa, są z jednej strony stare, a z drugiej ciągle aktualne i zawsze nowe. Zawsze takie same, ale jednocześnie ciągle odczytywane na nowo.

W historii Kościoła w Polsce w tę posługę na przestrzeni ponad tysiąca lat wpisane były rzesze ochrzczonych. W drugiej połowie XX wieku w dzieło to szczególnie wyraźnie wpisał się sługa Boży kardynał Stefan Wyszyński, Prymas Polski. Długie lata jego prymasowskiej posługi miały konkretne odniesienia do jego czasu, nie tylko w płaszczyźnie kościelnej. Posługa ta pozostawiła także swe znamiona i na dziś, a z pewnością pozostaną one jeszcze długo aktualne.

Od dawna życiem, twórczością i posługą prymasa Wyszyńskiego interesuje się prof. Peter Raina, Hindus z pochodzenia, ale zakochany w Polsce. Aktualnie mieszka i pracuje w Berlinie. Jest on wybitnym znawcą życia i działalności kard. Wyszyńskiego. Jest Autorem bardzo wielu prac, przede wszystkim monumentalnego opracowania *Kardynał Wyszyński*, którego pierwszy tom *Droga na Stolicę Prymasowską* ukazał się w Warszawie w 1993 roku. Obecna prezentacja omawia